

Strandföreningen Tofta Gnisvärd - verksamhetsberättelse för verksamhetsåret 2024

Bakgrund / Föreningens syfte

Föreningen drivs helt utan vinstintressen och vårt arbete syftar till att främja ett långsiktigt hållbart nyttjande av strandområdet mellan Gnisvärd och Tofta bad genom att tillsammans;

- se till att strandheden och dynerna mellan Gnisvärd och Tofta bad hålls öppna och behåller sina höga botaniska värden, samtidigt som de är tillgängliga för allmänhetens bad- och friluftsliv
- skapa intresse för och öka kunskapen om Gnisvärds och Tofta strands natur- och kulturmiljöer och om hur området har använts historiskt.
- genom restaurering och återkommande skötsel gynna både typiska och sällsynta insekter, fåglar, växter och svampar.
- vara ett forum för samverkan och diskussion om utveckling av friluftsliv och besöksnäring i området i samklang med områdets värden.

Styrelse och sammanträden

Styrelsen har under tiden fram till årsmötet 14 juli 2024 bestått av Calle Ewald (ordförande), Staffan Calais, Göran Göransson, Hanna Jansson (kassör), Lena Pålsson, Björn Risinger, Ann-Marie Silén, Per Tunell, Ann Vallin och Emelie Zorsha.

Från och med årsmötet i juli 2024 har styrelsen bestått av Björn Risinger (ordförande), Staffan Calais, Calle Ewald, Göran Göransson, Carl Hammarhjelm (sekreterare), Hanna Jansson (kassör), Lena Pålsson, Ann-Marie Silén, Per Tunell, Ann Vallin och Emelie Zorsha.

Under verksamhetsåret 2024 har styrelsen hållit nio sammanträden.

Verksamhetsområden

Sedan januari 2025 bedrivs föreningens verksamhet i följande verksamhetsområden:

1. Skötsel av sandstranden, 2. Naturvård, 3. Information, 4. Friluftsanordningar, 5. Forum för samverkan, 6. Finansiering och 7. Effektiv förening.

Verksamhetsberättelsen redovisas i dessa områden. Verksamhetsberättelsen omfattar av praktiska skäl även verksamheten under våren 2025.

1. Skötsel av sandstranden

Släkeröjning & maskinell strandrensning

Kontraktet med Broströms har fortsatt även under 2024 där entreprenören utfört planering, strandrensning och släkeskörd. Maskintimmarna uppkom totalt till 111.

Säsongen inleddes med vårstädning av stranden. Det innebär att vi harvar sanden för att luckra upp släke. Vi jämnar också till för att förbereda så att strandrensar-maskinen skall kunna göra sitt arbete, som att sälla rent från glasspinnar, kapsyler, blöjor, takeaway-boxar och mycket annat som ofta glöms kvar efter en dag på stranden. Ungefär från midsommar var strandrensar-maskinen igång nattetid flera gånger i veckan, för att förbereda och göra fint inför att alla besökare kommer till oss.

Under sommaren kom något mindre mängder släke i land än tidigare år. Totalt röjdes 345 ton släke under året. Släken tas om hand på lokala jordbruksföretag i socknen.

Manuell strandstädning

I år fick föreningen hjälp av både IFK Visby och Wisbygymnasiet med strandstädning. I båda fallen plockas hela strandområdet rent från skräp, från Tofta södra till Gnisvärd badplats. Arbetet sker manuellt med säckar som föreningen ombesörjer efter avslut. Målsättningen är att i första hand försöka nå de högre områdena ovanför dynerna där skräp lätt ansamlas i gräs och buskvegetation.

En helg i maj gjorde IFK Visby PF13 en fin insats och städade stranden tillsammans med oss. I oktober fick vi hjälp att städa stranden av elever från Wisbygymnasiet. 39 elever och 10 lärare fick tillsammans ihop över 20 säckar med skräp

2. Naturvård

Vårt LONA projekt (Lokala Naturvårdsinsatser), som syftat till att genomföra skötselplanen under några års tid avslutades i mars 2024.

Slätter

Slätterinsatserna i anslutning till Gnisvärds badplats har genomförts årligen och successivt har det hävdade området kunnat utökas. Slättern genomförs i slutet av juli och början av augusti. Insatserna har lett till att höskallra och darrgräs ökat starkt i omfattning och salepsroten blommar rikligare än tidigare. Andra orkidéer som märkbart gynnas av slättern är johannesnycklar, kärrknipprot och honungsblomster.

Mängden lövsly i ängen minskar för varje år. Merparten av arbetet har skett genom föreningens arbetsdagar med ideella insatser. Den 3 augusti ordnades årets Slätter- och höbärgningsdag, där ett 20-tal ivriga frivilliga deltog.

Röjning

14 juli 2024 riktades röjningsinsatserna till strandheden vid mellanbäcken i närheten av Snäckmyrsvägen. Genom röjningsinsatserna har vi motverkat igenväxningen av strandheden. Sju personer deltog i röjningen som också gav bättre framkomlighet och

bättre sikt mot havet från vandringsstråket. Nybergs trädgårdstjänst bistod med att frakta bort röjningsresterna.

3. Information

Facebook

Genom Facebook-sidan har föreningen löpande rapporterat om aktuella händelser inom LONA-projektet, såväl inför som efter genomförda insatser.

Grafisk profil

Under LONA-projektets gång har föreningen utvecklat sin grafiska profil och en ny logotyp har tagits fram för föreningen. Arbetet med den nya loggan har kommit väl till pass inför arbetet med nya informationsskyltar.

Nya informationsskyltar

Med stöd i gestaltungsförslag från examensarbetet om naturstråket har föreningen tagit fram en serie nya informationsskyltar som sattes upp under våren 2025. Våra nya informationstavlor berättar bl a om hundförbud under högsäsong, eldningsförbud, vår orkidévandring, vikten av att ta med sitt skräp hem och exakt var du hittar närmaste toalett.

Skyltinnehållet har färdigställts och designats till färdiga tryckoriginal och material till nya skyltställ har upphandlats under 2024. Skyltarna finns nu på plats vid ett tiotal platser längs stranden, där besökare möter strandområdet. Särskilda skyltar rörande det kommunala hundförbudet sommartid vid badstranden har utformats i ett mindre format och dessa skyltar placerades ut under våren 2023, bl a på baksidan av alla pålar för livbojar/frälsarkransar.

Gustavs orkidévandring

Ett av LONA-projektets stora informationsinsatser är Gustavs orkidévandring, som omfattar dels en fyrfärgsbroschyr ”Orkidéer på Tofta strand” som sedan 2023 delats ut fritt via ett flertal av strandens turistverksamheter och, en helt ny del av föreningens webbplats och dels utplacerade numrerade (1-7) låga träpollare som visar de sju främsta orkidélokaler längs stranden.

2000 exemplar av vår broschyr Orkidéer på Tofta strand har delats ut till besökare som önskat prova Gustavs orkidévandring.

4. Friluftsanordningar

Fyra nya broar på plats mellan Tofta och Gnisvärd

Fyra nya träbroar har byggts som ersätter tre gamla träbroar över bäckarna och ytterligare en ersätter två enkla plankor som legat över den södra bäcken i nära anslutning till Smågårde naturskog. Föreningen fick relativt tidigt strandskyddsdispens för insatsen men terrängkörningsdispensen dröjde ända till juni 2025 innan broarna kunde sättas på plats. Broarna är helt oundgängliga för att naturstråket längs stranden ska fungera. De nya broarna är bredare och förberedda för att även rullstolar ska kunna

ta sig fram i framtiden – ett viktigt steg mot att göra området mer tillgängligt för alla. Norrbys Alltjänst genomförde arbetet med att få broarna på plats tillsammans med medlemmar i styrelsen.

Broarna är en del av vårt nu avslutade LONA-projekt, som har finansierats av Länsstyrelsen och Naturvårdsverket.

Two new hiking trails

Med stöd från Region Gotland och Tillväxtverket – och med hjälp av flera goa grannar har föreningen nu både rekat och markerat upp två nya vandringsslingor: en norrut och en söderut. Båda utgår från Tofta Campings reception. Slingorna går från Tofta Camping längs strandängarna norrut respektive söderut, och tillbaka inåt land på befintliga stigar och vägar.

Vår förhoppning är att fler hittar ut och upptäcker hur vackert Tofta är – även utanför sommarsäsongen! Med hjälp av slingorna blir vandringen mer tillgänglig och enkel för Toftabor, gotlänningar och besökare.

5. Forum för samverkan

Den 17 april 2025 genomförde styrelsen ett informationsmöte på Strandpensionatet för intresserade privatpersoner, verksamhetsutövare samt de som är engagerade i väg- och sockenföreningar. På programmet stod:

- Vad gör föreningen idag?
- Vad är föreningens uppdrag och framtida mål?
- Beredskapsplanering för Tofta, Eskelhem och Gnisvärd

Uppslutningen var god och styrelsen fick bra input för den kommande verksamheten.

6. Finansiering

Föreningens verksamhet bygger på en bred finansiering, främst från tre olika källor – medlemsavgifter från medlemmar och stödmedlemmar, sponsring från företag och organisationer samt bidrag från myndigheter.

Medlemmar och stödmedlemmar.

Antalet medlemmar och stödmedlemmar, som alla bidrar med 200 kronor i medlemsavgift ökade under 2024 till 105.

Sponsring

Sponsorerna står för lejonparten av vår finansiering och sponsorintäkterna är helt avgörande för den återkommande strandrensningen under sommarsäsongen.

Guldsponsorer var under 2024

• Coop Gotland	• Tofta Camping
• Tofta Beach Club	• Tofta strandpensionat
• Tofta Beach House	• Surflogiet Gotland

Silversponsorer var under 2024

- Broman & Son
- Broströms Gotland AB
- Bysens Livs
- Gardells Plåtslageri
- Gettab
- Gnisvård padel
- Guteglass

Bronssponsorer var under 2024:

- BRF Tofta Resort
- Destination Gotland
- Fälting Lottes
Samfällighetsförening
- Gnisvärds Fiskareförening
- Krokstäde Samfällighetsförening
- Ladan Langos
- Sture Larsson Måleri
- Strandbacka
- Samfällighet Smågårde S:21
- Södra Gnisvärds
Samfällighetsförening
- Tofta Strand
Samfällighetsförening
- Tofta Möbel
- Väg & Byggnadsgrus på Gotland
AB

Tack alla privatpersoner, organisationer och företag för era bidrag - utan er skulle vårt arbete med en fin och välkomnande strand inte kunna gå att genomföra!

Bidrag från myndigheter

Bidrag för verksamheten har bl a erhållits från

Länsstyrelsen/Havs- och vattenmyndigheten (LOVA), Länsstyrelsen/Naturvårdsverket (LONA) och Region Gotland/Tillväxtverket (vandringsslingorna).

7. Effektiv förening

Under 2023 har föreningen skaffat ett medlemsregister för att underlätta kartering, fakturering, påminnelser och nyhetsutskick. Vi använder oss av en tjänst från Arch Member och är i huvudsak nöjda med tjänsten, bortsett några få uppstartblessyrer.

För styrelsen i Strandföreningen Tofta - Gnisvård

Björn Risinger

Ordförande